

Luzerndeklarationen och geografi för hållbar utveckling

Sedan 2005 pågår FN:s dekad för utbildning för hållbar utveckling, »The UN Decade of Education for Sustainable Development» (UNDESD). Det gäller all utbildning, på alla nivåer i alla ämnen, och fokus ligger på att lära ut/lära om värderingar, uppträdande och livsstilar som krävs för en hållbar utveckling för framtiden och för en positiv samhällsförändring (UNESCO 2010).

Som geografi är det lätt att se hur utbildning och undervisning i ämnet geografi kan ge väsentliga bidrag till att förstå och agera i frågor om hållbar utveckling. År 2007 antog Kommissionen för geografikutbildning inom Internationella Geografiunionen (IGU) vad som kommit att benämnas Luzerndeklarationen, »International Declaration on Geography Education for Sustainable Development» (IGU 2010a). Utgångspunkten är UNDESD tillsammans med Geografiunionens »International Charter on Geographical Education» från 1992 (Reinfried 2009).

Luzerndeklarationen har tre delar. Den första behandlar geografi i förhållande till hållbar utveckling och hur geografi kan bidra till utbildningen i och om denna stora fråga. De traditionella geografiska grundkunskaperna om natur och samhälle utgör basen. Det är dock väsentligt att utgå från ett systemtänkande, t ex det stora människa – natur – ekosystemet. Därtill kommer de

välkända rumsliga begreppen som lokalisering, fördelning, region och förändring över tid. Eleven får genom studierna en känsla för såväl den egna platsen som världen.

Del två är en lista över teman som har sin grund i geografi eller där geografiskt kunnande kan lämna viktiga bidrag. Listan är främst avsedd som stöd vid utarbetande av nya läro- och kursplaner (ämnesplaner). Den är också utmärkt när man söker undervisningsidéer. På listan finns såväl de stora frågorna, t ex global uppvärmning och dess effekter, global och lokal resursfördelning och befolkningsförändringar, som det specifikt geografiska kunnandet i fråga om bland annat rumslig organisation och regioner på olika nivåer.

Del tre i deklarationen behandlar informations- och kommunikationsteknologier (IKT) och betydelsen av att utnyttja dem i utbildningen.

Efter att ha läst förslagen till ämnes- och kursplaner för geografifämnet kan jag konstatera att de stämmer väl överens med vad som står i Luzerndeklarationen. I ett avseende ställer jag mig dock frågande – och det gäller såväl Luzerndeklarationen som de svenska ämnes- och kursplanerna – nämligen den sociala hållbarheten. Det talas visserligen om solidaritet, segregering och social rättvisa men ingenstans finner jag begrepp som minoriteter och mång-

kultur. I Sverige och stora delar av övriga Europa möter vi alltmer problem som rör etnicitet och främlingsfientlighet. En del av lösningen finns inom geografiundervisningen, genom vilken vi kan ge kunskap om och skapa förståelse för andra kulturer, inte minst de i vårt eget samhälle. Ytterligare ett viktigt dokument med bäring på

detta och den sociala hållbarheten är »International Declaration on Geographical Education for Cultural Diversity» (IGU 2010b), som antogs i Seoul år 2000. Även denna deklARATION är viktig för geografiundervisningen som sådan och därmed också för den stora frågan om hållbar utveckling.

Referenser

IGU (2010a) International charter on geographical education, www.igu-cge.org/charters_1.htm (besökt 23 juni)

IGU (2010b) International declaration on geographical education for cultural diversity, www.igu-cge.org/charters_2.htm (besökt 23 juni)

Reinfried, Sibylle (2009) Education for sustainable development and the Lucerne Declaration, *International Research in Geographical and Environmental Education* 18(4): 229–232.

UNESCO (2010) United Nations' Decades, www.unesco.org/en/education/decades-days-prizes/un-decades (besökt 23 juni)

*Margit Werner, fd universitetslektor i naturgeografi, Göteborgs universitet.
Mejl: margit.werner@telia.com*